

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 53 0 Rs 083455 24 Rev
Sarajevo, 06.06.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Enise Bilajac i Silvine Brković Mujagić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1.) L.K., kći I., Ulica ..., M., 2.) M.H., kći N., Ulica ... broj ..., M., 3.) N. B., kći K., K. ..., B., M., 4.) V..L. sin V., Ulica ... broj ... M., 5.) E.M., sin M., K. ..., M., i 6.) N. P., sin Z., P. broj ... B., svi zastupani po punomoćniku Sadudinom Zaklanu, advokatu iz Mostara, protiv tuženog Hercegovačko-neretvanski kanton (za Ministarstvo pravosuđa uprave i lokalne samouprave) koga zastupa zastupnik po zakonu Kantonalno javno pravobranilaštvo Mostar, radi utvrđenja diskriminacije, poništenja rješenja, i isplate duga, vrijednost spora 31.100,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja i reviziji tuženog, protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 53 0 P 083455 23 Rsž od 17.01.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 06.06.2024. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizije se odbijaju.

Odbijaju se zahtjevi parničnih stranaka za nadoknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Čapljini broj 53 0 Rs 083455 22 Rs od 22.09.2023. godine, odlučeno je:

„Utvrđuje se da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužiteljima koji su zaposleni kao stručni suradnici u Općinskom sudu Mostar na način da je donošenjem odluka o visini plaća tužiteljima i isplatom manje plaće povrijedio pravo tužitelja na isplatu jednaka plaća za jednak rad u odnosu na stručne suradnike zaposlene u sudovima na području Srednjobosanskog kantona, te u Općinskom sudu u Bihaću, Općinskom sudu u Cazinu, Općinskom sudu u Livnu, Općinskom sudu u Kalesiji, Općinskom sudu u Ljubuškom, Općinskom sudu u Sarajevu, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Širokom Brijegu, Općinskom sudu u Tuzli, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Srebreniku, Općinskom sudu u Lukavcu, i Općinskom sudu u Zenici čime je stavio tužitelje u nepovoljan položaj u odnosu na druge stručne suradnike u Općinskim sudovima na području Federacije Bosne i Hercegovine, a što je imalo za posljedicu ograničavanje uživanja prava na ravnopravnoj osnovi sa ovim skupinama.

Nalaže se tuženom da donese odluku za svakog od tužitelja kojom će odrediti da se tužiteljima isplaćuje jednaka plaću za rad kao i stručnim suradnicima zaposlenim u sudovima u na području Srednjobosanskog kantona, te u Općinskom sudu u Bihaću, Općinskom sudu u Cazinu, Općinskom sudu u Livnu, Općinskom sudu u Kalesiji, Općinskom sudu u Ljubuškom, Općinskom sudu u Sarajevu, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Širokom Brijegu, Općinskom sudu u Tuzli, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Srebreniku, Općinskom sudu u Lukavcu, i Općinskom sudu u Zenici, sve u roku od 5 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Nalaže se tuženom da poduzme radnje sa ciljem da se ukloni diskriminacija tužitelja u pogledu ostvarivanja prava na plaće i da isplaćuje jednaku plaću za jednak rad na način kako je to utvrđeno

u ovoj odluci, te se zabranjuje tuženom da ubuduće diskriminira tužitelje po osnovu profesionalnog statusa.

Poništava se kao nezakonit odgovor Ministarstva pravosuđa uprave i lokalne samouprave HNK broj: 02-05-175/23 od 23.03.2023. godine.

Poništavaju se kao nezakoniti:

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1859/22 od 31.08.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1859-1/22 od 02.11.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1855/22 od 31.08.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1855-1/22 od 02.11.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1857/22 od 31.08.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1857-1/22 od 02.11.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1854/22 od 31.08.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1854-1/22 od 02.11.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1856/22 od 31.08.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1856-1/22 od 02.11.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1858/22 od 31.08.2022. godine,

rješenje Općinskog suda u Mostaru broj: 058-0-Su-1858-1/22 od 02.11.2022. godine,

Tuženi Hercegoviačko neretvanski kanton, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je dužan isplatiti prvotužiteljici K.L. na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 31.08.2022. godine iznos od 284,64 KM, za septembar 2022. godine iznos od 223,98 KM, za oktobar 2022. godine iznos od 196,64 KM, za novembar 2022. godine iznos od 338,60 KM, za decembar 2022. godine iznos od 320,13 KM, za januar 2023. godine iznos od 589,16 KM, za februar 2023. godine iznos od 157,17 KM, za mart 2023. godine iznos od 379,28 KM, za april 2023. godine iznos od 380,93 KM, sve zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2022. godine i dospelosti svakog mjesečnog iznosa dijela plate pa sve do isplate (mjesečni iznosi dijela plate dospijevaju zaključno sa zadnjim danom u mjesecu, tako da zatezna kamata teče od prvog dana u narednom mjesecu), u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Tuženi Hercegoviačko neretvanski kanton, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je dužan isplatiti drugotužiteljici H.M. na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 31.08.2022. godine iznos od 240,76 KM, za septembar 2022. godine iznos od 385,92 KM, za oktobar 2022. godine iznos od 184,73 KM, za novembar 2022. godine iznos od 318,22 KM, za decembar 2022. godine iznos od 318,22 KM, za januar 2023. godine iznos od 558,78 KM, za februar 2023. godine iznos od 158,01 KM, za mart 2023. godine iznos od 359,77 KM, za april 2023. godine iznos od 359,77 KM, sve zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2022. godine i dospelosti svakog mjesečnog iznosa dijela plate pa sve do isplate (mjesečni iznosi dijela plate dospijevaju zaključno sa zadnjim danom u mjesecu, tako da zatezna kamata teče od prvog dana u narednom mjesecu), u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Tuženi Hercegoviačko neretvanski kanton, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je dužan isplatiti trećetužitelju B.N. na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 31.08.2022. godine iznos od 235,88 KM, za septembar 2022. godine iznos od 387,82 KM, za oktobar 2022. godine iznos od 185,39 KM, za novembar 2022. godine iznos od 319,79 KM, za decembar 2022. godine iznos od 319,79 KM, za januar 2023. godine iznos od 561,53 KM, za februar 2023. godine iznos od 158,01 KM, za mart 2023. godine iznos od 359,77 KM, za april 2023. godine iznos od 359,77 KM, sve zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2022. godine i dospelosti svakog mjesečnog iznosa dijela plate pa sve do isplate (mjesečni iznosi dijela plate dospijevaju zaključno sa zadnjim danom u mjesecu, tako da zatezna kamata teče od prvog dana u narednom mjesecu), u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Tuženi Hercegoviačko neretvanski kanton, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je dužan isplatiti četvrtotužitelju L.V. na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 31.08.2022. godine iznos od 241,67 KM, za septembar 2022. godine iznos od 393,45 KM, za oktobar 2022. godine iznos od 189,93 KM, za novembar 2022. godine iznos od 327,63 KM, za decembar 2022. godine iznos od 327,63 KM, za januar 2023. godine iznos od 560,42 KM, za februar

2023. godine iznos od 147,09 KM, za mart 2023. godine iznos od 368,59 KM, za april 2023. godine iznos od 368,59 KM, sve zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2022. godine i dospelosti svakog mjesečnog iznosa dijela plate pa sve do isplate (mjesečni iznosi dijela plate dospijevaju zaključno sa zadnjim danom u mjesecu, tako da zatezna kamata teče od prvog dana u narednom mjesecu), u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Tuženi Hercegovačko neretvanski kanton, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je dužan isplatiti petotužitelju M.E. na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 31.08.2022. godine iznos od 238,20 KM, za septembar 2022. godine iznos od 391,62 KM, za oktobar 2022. godine iznos od 173,29 KM, za novembar 2022. godine iznos od 322,93 KM, za decembar 2022. godine iznos od 322,93 KM, za januar 2023. godine iznos od 559,13 KM, za februar 2023. godine iznos od 124,86 KM, za mart 2023. godine iznos od 354,39 KM, za april 2023. godine iznos od 354,39 KM, sve zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2022. godine i dospelosti svakog mjesečnog iznosa dijela plate pa sve do isplate (mjesečni iznosi dijela plate dospijevaju zaključno sa zadnjim danom u mjesecu, tako da zatezna kamata teče od prvog dana u narednom mjesecu), u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Tuženi Hercegovačko neretvanski kanton, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, je dužan isplatiti šestotužitelju P.N. na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 31.08.2022. godine iznos od 233,57 KM, za septembar 2022. godine iznos od 384,02 KM, za oktobar 2022. godine iznos od 183,57 KM, za novembar 2022. godine iznos od 316,66 KM, za decembar 2022. godine iznos od 316,66 KM, za januar 2023. godine iznos od 558,78 KM, za februar 2023. godine iznos od 150,08 KM, za mart 2023. godine iznos od 358,00 KM, za april 2023. godine iznos od 358,00 KM, sve zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.09.2022. godine i dospelosti svakog mjesečnog iznosa dijela plate pa sve do isplate (mjesečni iznosi dijela plate dospijevaju zaključno sa zadnjim danom u mjesecu, tako da zatezna kamata teče od prvog dana u narednom mjesecu), u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Dužan je tuženi naknaditi tužiteljima troškove ove parnice u iznosu od 9.178,20 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 22.09.2023. godine kao dana donošenja ove presude pa do isplate, u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja, dok se iznad dosuđenog iznosa na ime troškova postupka tužitelji odbijaju.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 53 0 P 083455 23 Rsž od 17.01.2024. godine, odlučeno je:

„ Žalba tuženika se djelomično uvažava, pa se prvostupajnska presuda djelomično preinačava na način:

- da se odbija tužbeni zahtjev u dijelu koji glasi:

„Utvrdjuje se da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje prema tužiteljima koji su zaposleni kao stručni suradnici u Općinskom sudu Mostar na način da je donošenjem odluka o visini plaća tužiteljima i isplatom manje plaće povrijedio pravo tužitelja na isplatu jednaka plaća za jednak rad u odnosu na stručne suradnike zaposlene u sudovima na području Srednjobosanskog kantona, te u Općinskom sudu u Bihaću, Općinskom sudu u Cazinu, Općinskom sudu u Livnu, Općinskom sudu u Kalesiji, Općinskom sudu u Ljubuškom, Općinskom sudu u Sarajevu, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Širokom Brijegu, Općinskom sudu u Tuzli, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Srebreniku, Općinskom sudu u Lukavcu, i Općinskom sudu u Zenici čime je stavio tužitelje u nepovoljan položaj u odnosu na druge stručne suradnike u Općinskim sudovima na području Federacije Bosne i Hercegovine, a što je imalo za posljedicu ograničavanje uživanja prava na ravnopravnoj osnovi sa ovim skupinama.

Nalaže se tuženom da donese odluku za svakog od tužitelja kojom će odrediti da se tužiteljima isplaćuje jednaka plaću za rad kao i stručnim suradnicima zaposlenim u sudovima u na području Srednjobosanskog kantona, te u Općinskom sudu u Bihaću, Općinskom sudu u Cazinu, Općinskom sudu u Livnu, Općinskom sudu u Kalesiji, Općinskom sudu u Ljubuškom, Općinskom sudu u Sarajevu, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Širokom Brijegu, Općinskom sudu u

Tuzli, Općinskom sudu u Kiseljaku, Općinskom sudu u Srebreniku, Općinskom sudu u Lukavcu, i Općinskom sudu u Zenici, sve u roku od 5 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Nalaže se tuženom da poduzme radnje sa ciljem da se ukloni diskriminacija tužitelja u pogledu ostvarivanja prava na plaće i da isplaćuje jednaku plaću za jednak rad na način kako je to utvrđeno u ovoj odluci, te se zabranjuje tuženom da ubuduće diskriminira tužitelje po osnovu profesionalnog statusa.

Poništava se kao nezakonit odgovor Ministarstva pravosuđa uprave i lokalne samouprave HNK broj: 02-05-175/23 od 23.03.2023. godine.“

-da se obvezuje tuženik naknaditi tužiteljima troškove postupka u iznosu od 2.511,60 KM (umjesto 9.178,20 KM).

U ostalom dijelu (kojem je odlučeno da se poništavaju rješenja kao nezakonita, da je obavezan tuženik da na ime dijela plaće za period od 12.08.2022. godine do 30.04.2023. godine isplati tužiteljima određene iznose sa zakonskim zateznim kamatama, te u dijelu dosuđenih zakonskih zateznih kamata na troškove postupka) žalba se odbija kao neosnovana i prvostupanjska presuda potvrđuje.”

Protiv drugostepene presude blagovremeno su reviziju izjavili tužitelji i tuženi.

Tužitelji, po punomoćniku, pobijaju drugostepenu presudu, u odbijajućem dijelu, zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o troškovima postupka, sa prijedlogom da se revizija usvoji ta presuda preinači i usvoji tužbeni zahtjev u cijelosti uz naknadu troškova postupka uvećanih za troškove sastava revizije u iznosu od 3.159,00 KM.

Tuženi pobija drugostepenu presudu, u dosuđujućem dijelu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji ta presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev tužitelja. Zahtijeva nadoknadu troškova za sastav revizije u iznosu od 1.080,00 KM.

Tužitelji u odgovoru na reviziju osporavaju navode tuženog, sa prijedlogom da se revizija odbije. Zahtijevaju naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 3.159,00 KM.

Tuženi nije podnio odgovor na reviziju tužitelja.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. stav 1. ZPP¹ ovaj sud je odlučio:

Revizije nisu osnovane.

Predmet spora je zahtjev tužitelja, stručnih saradnika u Općinskom sudu u Mostaru koji obavljaju sudsku funkciju u skladu sa članom 43. stav 2. Zakona o sudovima u Federaciji BiH za utvrđenje diskriminacije, poništenje predmetnih rješenja i isplata dijela plaće u utuženom periodu, a sve bliže navedeno u izreci prvostepene presude.

Ovaj zahtjev tužitelji zasnivaju na tvrdnjama da donošenjem predmetnih rješenja o visini plaća tužitelja i isplatom manje plaće u utuženom periodu (od 12.08.2022. do 30.04.2023.) tuženi je povrijedio pravo tužitelja na isplatu jednake plaće za jednak rad u odnosu na stručne suradnike zaposlene u općinskim sudovima na području Srednje-bosanskog kantona, te općinskom sudu u: Bihaću, Cazinu, Livnu, Kalesiji, Ljubuškom, Sarajevu, Kiseljaku, Širokom Brijegu, Tuzli, Srebreniku, Lukavcu, i Zenici čime je stavio tužitelje u nepovoljan položaj u odnosu na druge stručne suradnike u općinskim sudovima na području Federacije Bosne i Hercegovine, a što je imalo za posljedicu ograničavanje uživanja prava na ravnopravnoj osnovi sa ovim skupinama.

Prvostepeni sud je utvrdio:

¹ Zakon o parničnom postupku (Sl.novine FBiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

- da su tužitelji stručni saradnici imenovani od VSTV BiH u Općinski sud u Mostaru, a koji se finansira iz budžeta tuženog HNK;

- da je članom 1. Zakona o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama sudija i tužitelja u FBiH² u Zakonu o plaćama i naknadama sudija i tužitelja u FBiH³ u članu 4. stav (1) broj „1.200“ zamjenjuje brojem „1.600“;

-radi implementacije ove zakonske novele predsjednik Općinskog suda u Mostaru donio je rješenja od 31.08.2022. godine, a potom po prigovoru tužitelja i ispravke predmetnih rješenja od 02.11.2022. godine, kojima je za svakog tužitelja odredio osnovnu plaću od 1.600,00 KM uvećanu za 4,4%, a to je postotak povećanja prosječne neto plaće u BiH za 2022. godinu, te se ista uvećava za iznos od 0,5% za svaku punu godinu radnog staža;

-da Općinski sud u: Tuzli, Sarajevu, Ljubuškom, Kalesiji, Bihaću, Zenici, Lukavcu, Srebreniku, Kiseljaku, Širokom Brijegu, pri implementaciji navedene novele zakona donijeli rješenja kojima su stručnim saradnicima za period nakon stupanja na snagu zakona u 2022. godini odredili iznos osnovne mjesečne plaće od 2.001,35 KM koji se povećava za 0,5 % za svaku punu godinu radnog staža, a u 2023. godini odredili iznos od 2.251,51 KM koji se povećava za 0,5 % za svaku punu godinu radnog staža;

-osnovom nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke proizilazi da tužiteljima počevši od 12.08.2022. godine osnovna plaća se obračunava u skladu s odredbama članova 6. i 5. Zakona o plaćama i naknadama sudija i tužitelja u FBiH. Imajući u vidu da je propisana plaća stručnog saradnika 1.600,00 KM, ista se uvećava za procenat povećanja prosječne mjesečne plaće u BiH od dana donošenja zakona 2005. godine a koje je uvećanje od 25,0842% te se dobije neto iznos plaće od 2.001,36 KM i uvećava 0,5% za svaku punu godinu radnog staža. Vještak je obračunao plaće tužitelja za 2023.godinu istakavši da je u 2022. godini procenat povećanja prosječne mjesečne plaće u BiH iznosi 12,5 % tako da se za 2023.godinu dobije neto iznos plaće od 2.251,51 KM, te uvećava se za iznos od 0,5% za svaku punu godinu radnog staža. Ovaj nalaz vještaka sud je ocijenio kao stručan i objektivan, i urađen u skladu s pravilima nauke i struke.

Kod takvih činjeničnih utvrđenja prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev tužitelja kao osnovan, u bitnom, zaključivši:

-da je predmetnim rješenjima Općinski sud u Mostaru pogrešnim tumačenjem člana 4., 5., i 6. Zakona o plaćama i naknadama sudija i tužitelja u FBiH, tužiteljima manje obračunao plaću od one koja im pripada;

-da je tuženi donošenjem odluka o visini plaća tužiteljima i isplatom manjih plaća povrijedio pravo tužitelja na jednako postupanje i isplatu jednake plaće za jednak rad u odnosu na stručne saradnike zaposlene u sudovima na području F BiH a što je imalo za posljedicu ograničavanje uživanja prava na ravnopravnoj osnovi;

- u smislu člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije da tuženi nije dokazao da nije prekršio princip jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije, nasuprot čemu su tužitelji mnogobrojnim dokazima (rješenjima skoro svih sudova u FBiH) izvan svake sumnje dokazali da je tuženi prema njima imao nejednak tretman, očigledno diskriminirajući iste, onemogućavajući im da ostvare plaću koja im po zakonu pripada;

-u smislu člana 12. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije ukoliko se u postupku dokaže diskriminacija, to se sudskom odlukom otklone sve posljedice koje je diskriminacija proizvela.

Drugostepeni sud odlučujući o žalbi tuženog zaključuje da prvostepeni sud nije pravilno cijenio dokaze tuženog, da se radi o materijalnim dokazima koji su već izvedeni pred prvostepenim sudom, pa otklanjajući ovu povredu, u sjednici vijeća njihovom ocjenom utvrdio činjenice iz kojih proizilazi:

-da se predsjednik Općinskog suda u Mostaru obraćao resornom ministarstvu pravosuđa kako na nivou kantona tako i entiteta, te VSTV BiH, a u cilju dobivanja mišljenja u vezi načina obračuna plaća za stručne saradnike u povodu donesene izmjene zakona;

² Sl.novine FBiH broj 61/2022

³ Sl.novine FBiH broj 72/2003, 22/2009 i 55/2013

- da je Federalno ministarstvo pravde u dopisima upućenom kao odgovor Općinskom sudu u Sarajevu (20.09.2022.) i Mostar (02.11.2022.) ukazalo da bi se na osnovicu od 1.600,00 KM nakon 11.08.2022. godine, kada je stupila na snagu izmjena Zakona trebala primijeniti korekcija koja je primjenjivana u 2022. godini obzirom da se odredbe člana 6. nisu mijenjale, dok će se nova korekcija u smislu člana 6. Zakona izvršiti u 2023. godini;

-navedeno mišljenje, Općinski sud u Mostaru je tumačio kao u pobijanim rješenjima tužitelja, a Općinski sud u Sarajevu tumačio drugačije i osnovnu mjesečnu plaću korigovao u skladu sa članom 6. stav 2. Zakona, upravo kako glasi navedena odredba, što proizlazi i iz Odluke Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Su-22-001708 od 27.09.2022. godine;

-Ministarstvo pravosuđa i uprave HNK u svom dopisu od 31.10.2022. godine dostavljenom Ministarstvu finansija HNK dalo je očitovanje vezano za upit o načinu obračuna plaće stručnim saradnicima i ukazalo da se od momenta usvajanja Zakona, znatan broj pravosudnih institucija obratio VSTV-u sa upitom o načinu primjene u praksi, koje ih je potom uputilo da se za primjenu konkretnih zakonskih odredbi obrate Federalnom ministarstvu pravde:

- VSTV u odgovoru od 13.04.2023. godine na upit Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave HNK, a vezano za dodatno tumačenje iznosa osnovne plaće stručnim saradnicima, navelo je da je uslijed izostanka jasnih uputa donositelja zakona okvirno procijenio osnovnu plaću za 2023. godinu zasnovano na iznosu osnovne plaće koja je važila tokom 2022. godine do momenta stupanja na snagu izmjene zakona, te je ukazao da VSTV nije predlagač ni donosilac predmetnog zakona i ne može isti tumačiti, pa je uputio isto da ukoliko ima dileme u pogledu određivanja iznosa osnovne plaće stručnom suradniku od momenta stupanja na snagu izmjena zakona, da se obrati Parlamentu FBiH za tumačenje predmetne izmjene zakona;

-tuženi nije predložio dokaz da je od donosioca predmetne izmjene zakona, tražio autentično tumačenje.

Kod takvih činjeničnih utvrđenja, a koja su drugačija nego u prvostepenoj presudi, odlučujući o žalbi tuženog drugostepeni sud je zaključio da je neosnovan zahtjev za utvrđenje diskriminacije, i u ovom dijelu odluke, temeljem odredbe člana 229. stav 1. tačka 2. ZPP preinačio prvostepenu presudu odbijanjem tužbenog zahtjeva tužitelja, primjenom odredbi člana 2. stav 1., člana 3. stav 1., člana 5. stav 1., člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije. U ostalom dijelu žalbu tuženog je odbio i potvrdio prvostepenu presudu zaključivši da su predmetna rješenja donijeta na štetu tužitelja pogrešnim tumačenjem člana 4. stav 1. u vezi sa članom 6. stav 2. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužitelja u FBiH. Pri ovom, zaključuje da je prvostepeni sud pravilnom primjenom materijalnog prava usvojio zahtjev tužitelja i predmetna rješenja kao nezakonita poništio, a tuženog obavezao da tužiteljima isplati dosuđene novčane iznose na ime dijela neisplaćene plaće u skladu sa nalazom vještaka finansijske struke, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom.

Drugostepena presuda, po ocjeni ovog suda, je pravilna i zakonita.

Tuženi nepotrebno traži dopuštanje revizije u smislu člana 237. stav 3. ZPP, jer gubi iz vida odredbu člana 13. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH⁴ (u daljem tekstu: ZZD BiH) kojom je određeno da je revizija uvijek dopuštena u antidiskriminacionim postupcima iz člana 12. ovog zakona.

Nije osnovan revizijski razlog tuženog o povredi odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP u postupku pred drugostepenim sudom.

Ovaj sud nalazi da je drugostepena presuda zasnovana na provedenim dokazima i za njeno donošenje su iznijeti jasni razlozi koje je moguće ispitati, tako da obrazloženje u pobijanom dosuđujućem dijelu odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav

⁴ „Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09 i 66/16

4. ZPP. S tim u vezi valja pomenuti da ocjena pravnih učinaka utvrđenog činjeničnog stanja, sa kojom se tuženi ne slaže, ne predstavlja primjenu odredbe člana 8. ZPP, već primjenu materijalnog prava.

Nije osnovan ni revizijski razlog tuženog o pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Odredbom člana 4. stav 1. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužitelja u FBiH propisano je: “Osnovna mjesečna plaća stručnih saradnika koji obavljaju sudsku funkciju u skladu sa članom 43. stav 2. Zakona o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine je 1.600 KM.”

Odredbom člana 6. istog zakona (regulisanje osnovne mjesečne plaće) propisano je:

„ 1. Plaće propisane članom 2, 3. i 4 ovog Zakona neće se povećavati sve dok prosječna mjesečna neto plaća u Bosni i Hercegovini izračunata za kalendarsku godinu ne dostigne ili ne pređe iznos od 800 KM.

2. Počevši od godine koja uslijedi nakon godine u kojoj prosječna mjesečna neto plaća u Bosni i Hercegovini izračunata za kalendarsku godinu po prvi put dostigne ili pređe iznos od 800 KM, osnovna mjesečna plaća sudija, tužitelja i stručnih saradnika pripisana članom 2., 3., odnosno 4. će se godišnje korigovati za procent povećanja prosječne mjesečne neto plaće u Bosni i Hercegovini.

3. Procenat povećanja iz stava 2. ovog člana izračunat će se tako što će se uporediti prosječna mjesečne neto plaće u Bosni i Hercegovini za kalendarsku godinu sa prosječnom mjesečnom neto plaćom u Bosni i Hercegovini iz prethodne kalendarske godine.”

Kod utvrđenih činjenica da je predsjednik Općinskog suda u Mostaru radi implementacije izmjene zakona tužiteljima donio predmetna rješenja kojima je odredio osnovnu plaću u visini od 1.600,00 KM uvećanu za 4,4%, zbog povećanja prosječne neto plaće u BiH za 2022. godinu, te na tako uvećanu plaću dodano uvećanje po osnovu radnog staža od 0,5 % za svaku punu godinu - to je prvostepeni sud pravilno zaključio a drugostepeni sud osnovano prihvatio takav pravni stav da su sporna rješenja donijeta suprotno odredbi člana 4. stav 1. u vezi sa članom 6. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužitelja u FBiH.

Naime, visina osnovne mjesečne plaće stručnih saradnika, od novele pomenutog Zakona koja je stupila na snagu 12.08.2022. godine je 1.600,00 KM. Ova plaća koriguje se za procent povećanja prosječne mjesečne neto plaće u Bosni i Hercegovini shodno članu 6. stav. 2. i 3. Zakona, kojim je propisano regulisanje osnovne mjesečne plaće “počevši od godine koja uslijedi nakon godine u kojoj prosječna mjesečna neto plaća u Bosni i Hercegovini izračunata za kalendarsku godinu po prvi put dostigne ili pređe iznos od 800 KM”.

Protivno pravnom stanovištu revizije tuženog, ovaj sud nalazi da je drugostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je potvrdio prvostepenu presudu u pobijanom dosuđujućem dijelu tužbenog zahtjeva tužitelja (poništaj rješenja, i isplate na ime neisplaćenog dijela plaće).

Neosnovano tužitelji u reviziji prigovaraju da je pobijana presuda rezultat povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članovima 191. stav 4., i 8. ZPP.

Ne mogu se prihvatiti revizijski navodi tužitelja da drugostepeni sud nije dao jasne razloge za svoju odluku u preinačavajućem dijelu kojim je djelimično usvojio žalbu tuženog ocjenivši neosnovanim tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje diskriminacije. Odluka o preinaci je zasnovana na pravilnoj primjeni odredbe člana 229. stav 1. tačka 2. ZPP. Drugostepeni sud materijalne dokaze tuženog je ocijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i u obrazloženju svoje presude dao pojedinačnu ocjenu tih dokaza, doveo ih u međusobnu u vezu sa drugim dokazima i izveo pravilan zaključak o stepenu dokazanosti odlučnih činjenica.

Suprotno prigovoru revizije tužitelja obrazloženje drugostepene presude sadrži razloge o odlučnim činjenicama koje su sudu poslužile kao stvarni i pravni osnov za donošenje odluke, pri čemu ti

razlozi nisu nejasni, nepotpuni ili kontradiktorni, tako da obrazloženje drugostepene presude po svom sadržaju odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP. Naime, ocjena pravnih učinaka utvrđenog činjeničnog stanja ne predstavlja primjenu odredbe člana 8. ZPP, već primjenu materijalnog prava, pa ovaj sud nalazi da nije osnovan revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP u postupku pred drugostepenim sudom.

Nije osnovan ni tužiteljev revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Prema odredbi člana 3. stav 1. ZZD BiH neposredna diskriminacija je svako različito postupanje po osnovama određenim članom 2. ovog zakona, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila ili bi mogla da bude dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama. Prema stavu 2. istog člana, posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj, naizgled neutralna odredba, kriterij ili praksa, ima ili bi imala učinak dovođenja nekog lica ili grupe lica u odnosu na osnove definirane u članu 2. stavu (1) ovog Zakona u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica.

Zaštićeni osnovi predstavljaju ključni element diskriminacije, jer različito tretiranje osoba postaje diskriminacija ukoliko se razlikovanje zasniva na jednom od zaštićenih osnova iz člana 2. stav 1. ZZD BiH.

Nižestepeni sudovi nisu se izričito izjasnili o zaštićenom osnovu u ovoj pravnoj stvari. Po shvatanju ovog suda zaštićeni osnov predstavlja imovinsko stanje, a isto izričito je i navedeno u odredbi člana 2. stav 1. ZZD BiH.

Prema odredbi člana 15. stav 1. ZZD BiH kada osoba ili grupa osoba u svim postupcima predviđenim ovim zakonom, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani. Obaveza žrtve diskriminacije jeste da dokaže činjenice na osnovu kojih se može zaključiti da je došlo do diskriminacije, odnosno, različitog tretmana; dok navodni počinitelj vjerovatnost diskriminacije može pobijati na dva načina (1) tako da u postupku sa stupnjem sigurnosti dokaže da tužitelj nije u sličnoj ili usporedivoj situaciji sa svojim komparatorom ili (2) da se razlika u postupanju ne zasniva na pravno zaštićenoj osnovi već na drugim objektivnim razlozima.

Pravilan je stav drugostepenog suda da tužitelji osnovom izvedenih dokaza su učinili vjerovatnim da donošenjem predmetnih rješenja je došlo do različitog postupanja. Naime, tužitelji su dostavili rješenja i druga dokumenata iz Općinskog suda u: Cazinu, Livnu, Kalesiji, Ljubuškom, Sarajevu, Širokom Brijegu, Tuzli, Kiseljaku, Srebreniku, Lukavcu i Zenici, te dopis Ministarstva pravosuđa Srednje-bosanskog kantona iz kojih je vidljivo da je u navedenim sudovima stručnim suradnicima koji obavljaju identične poslove kao i tužitelji određena mjesečna plaća u višem iznosu nego tužiteljima u Općinskom sudu u Mostaru.

Međutim, tuženi je dokazao da u implementaciji predmetne zakonske novele Općinski sud u Mostaru nije jedini tumačio odredbe zakona na način da se stručnim suradnicima osnovica treba korigirati za 4,4 % povećanja iz 2022. godine, te da je bilo i drugih brojnih sudova na području FBiH koji su na isti način izvršili obračun plaće. Stoga, drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je zaključio da nema mjesta osnovanosti tvrdnji tužitelja o postojanju diskriminacije (član 15. u vezi sa članom 5. stav 1. ZZD BiH).

U postupku koji je prethodio reviziji, tuženi provedenim dokazima pružio je uvjerljivo objašnjenje da predmetna rješenja su rezultat objektivnih faktora prilagođavanja u implementaciji pomenute zakonske novele a na taj objektivni problem je ukazao i VSTV BiH.

Po ocjeni i ovog suda, sporna rješenja tužiteljima su donijeta bez ikakve povezanosti sa osobnim karakteristikama tužitelja zbog nekog njihovog ličnog (urođenog ili stečenog) svojstva, ili imovinskog stanja.

Protivno pravnom rezonovanju tužitelja, odluku o troškovima postupka drugostepeni sud je donio pravilnom primjenom odredbe člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 2. ZPP. Dosuđeni troškovi su bili potrebni radi vođenja ove parnice, a odmjereni su prema odredbama Tarife o naknadama i nagradama troškova za rad advokata⁵ u vrijeme poduzimanja pravnih radnji u postupku.

Kako ne postoje razlozi zbog kojih su revizija tužitelja i revizija tuženog izjavljene, a ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je revizije odbiti temeljem odredbe člana 248. ZPP.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tužitelja i zahtjev tuženog za nadoknadu troškova sastava revizije s obzirom da nisu postigli uspjeh u revizijskom postupku. Takođe, odbijen je zahtjev tužitelja za nadoknadu troškova za sastav odgovora na reviziju jer ova procesna radnja nije bila potrebna radi vođenja parnice (član 397. stav 1. u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP).

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.

⁵ Službene novine FBiH broj 22/04 i 24/04